AINEVALDKOND „KUNSTIAINED“ PÕHIKOOL

1. ÜLDALUSED **2**
1.1. Valdkonnapädevus 2
1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht 3
1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming 3
1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi 4
1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega 7
1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi 8
1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine 9
1.8. Hindamise alused 11
1.9. Füüsiline õppekeskkond 12
2. AINEKAVAD **13**
2.1. Muusika 13
2.2. Kunst 18

1. ÜLDALUSED

1.1. Valdkonnapädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õppijates eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Täiskasvanud põhikooliõppija on reeglina vanem ja elukogenum, ta käib tööl ning on sageli pereinimene. Täiskasvanud õppijal on olemas oma maailmavaade, tõekspidamised, väärtushinnangud. Õpe täiskasvanute gümnaasiumis arvestab täiskasvanuõppe eripärasid, sidudes uut infot õppijate varasemate teadmiste ja kogemustega.

Täiskasvanute E-Gümnaasiumi õpetajad on kogenud pedagoogid, kes rakendavad andragoogilisi meetodeid, arvestades, et enamasti on täiskasvanud õppija teadlik õppija, kes ei soovi mitte ainult kooliastet lõpetada, vaid ka õpitut mõista ja mõtestada oma elukogemusest lähtudes. Õpetaja roll täiskasvanuõppes on olla pigem suunaja ja nõustaja, õppeprotsessi juhtija.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õppija:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
2. kasutab võimalusel õppetöös mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
3. väärtustab kultuuri ja inimese loovust ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
4. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
5. väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab

6. kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
7. omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Täiskasvanute E-Gümnaasiumi õppijaskonna moodustavad täisealised inimesed, kes oma elukogemuselt ja mitteformaalselt omandatud teadmiste ja praktiliste oskuste baasiga ületavad tavakooli õppijaid. Seetõttu on võimalik mitme riiklikus õppekavas kirjeldatud teema ülevaatlik käsitlemine ja kokkuvõttes õppemahu vähendamine.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud kursuste arv alljärgnevalt:

- kunst – 1 tundi;
- muusika – 1 tundi.

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse TEGi õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ning õppe- ja kasvatuseesmärgid oleksid saavutatud.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise või analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuvas ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õppija tundemaailma, intuitiivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuitiivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Täiskasvanud õppijal on välja kujunenud isikupärane ilu- ja muusikameel ning maailmavaade, mistõttu tal on õppekavas käsitletavate teemade mõistmine lihtsam. Õppesisu haakub paljuski täiskasvanud õppija kogemusega, samas avardab tema silmaringi ning põhjuste-tagajärgede mõistmise oskusi.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- teadmised kunstidest (analüüs);
- erinevate kunstide seostamine (süntees);
- ainealane (verbaalne) keel;
- loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamise oskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õppijate väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning õppija koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus või muusikateoste üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Teoste üle arutledes harjuvad õppijad oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õppijatel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Iseseisvad ülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õppijad ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega,

õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides" sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaalsed ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse ülesannetes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneda võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.

1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondade üleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust.

Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õppijate suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õppijatel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta.

Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja teabe kasutamisel lähtutakse autoriõigustest. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi

võimalusi, toetades pidevalt muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvas maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse.

Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õppijaid suunatakse võimalusel osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Täiskasvanute E-Gümnaasiumi põhikooli õpe toimub veebipõhiste kursuste vahendusel. Iga aine jaoks on olemas spetsiaalne kursus või kursused, kus on olemas õpijuhised, õppematerjal, õppeülesanded ning nende esitamise ja tagasisidestamise vormid. Veebipõhised konsultatsioonid toimuvad vastavalt eelnevalt kindlaksmääratud plaani alusel või õpetajaga kokkuleppel. Hindeliste arvestuste sooritamisel arvestab kool õppijate vajadusi, pakkudes paindlikku töökorraldust ja järelvastamise võimalusi.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. aineõpetaja koostab lähtudes kooliastme õpitulemustest sobivad õppeülesanded arvestades täiskasvanud õppe eripärasid. Selline lähenemine võimaldab kirjeldatud õppemahtude juures õpitulemuste saavutamise, kuid tagab õppijale mõõduka õpikoormuse jättes aega ka huvitegevuseks ja ka puhkuseks;

3. võimaldatakse õppijal õppida individuaalselt, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õppijate erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õppijate huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õppijate individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
5. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehno- loogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6. võimalusel kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda suunates õppijat nägema kunste loodus- ja linnakeskkonnas; tutvustatakse erinevaid virtuaalkeskkondi; soovitatakse käia õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotes, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
7. kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat
8. seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
9. soovitatakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õppija võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas ning vastava kursuse õpijuhises.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õppijate arengut, innustada õppijaid isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õppijate enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvale muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õppijaid haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õppijate individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Õpetaja roll on õppijat toetada ja suunata, hinnates mitte üksnes teadmisi, vaid õppeprotsessi tervikuna, s.t ka õppija tööpanust ning pingutust.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- õppijate kunstialaste võimete areng;
- teadmiste ja oskuste rakendamine kunstiloomingus;
- isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õppijate teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õppijate isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õppijate arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline või kirjalik tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õppijad teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õppijate arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kunsti õpetamisel juhindutakse õppijate hindamisel alljärgnevast.

III kooliastmes hinnatakse:

1. teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
2. oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
3. teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt;
4. teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
5. oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahemõõtmelist kavandamist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õppijate teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi:

1. ühislauluvaraga tutvumine;
2. muusika kuulamine ja muusikalugu - muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine
3. kirjalike arutelude kirjutamine külastatud muusikasündmuste või enda muusikalise tegevuse kohta
4. kursusel osalemise aktiivus - erinevate ülesannete täitmine
5. kooliväline muusikaline tegevus

1.9. Füüsiline õppekeskkond

Täiskasvanute E-Gümnaasiumi õppetöö toimub interneti vahendusel e-kursuste keskkonnas.

Kool võimaldab ligipääsu vajalikele õpikeskkondadele ja õppematerjalidele.

2. AINEKAVAD

2.1. Muusika

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Põhikooli lõpuks õppija:

1. huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
2. teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
3. tunnetab muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
4. väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja kontserikülastaja või harrastusmuusikuna ning osaleb laulupidudel;
5. teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;
6. tegutseb eetiliselt ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;
7. valib endale meelepärase muusikaga tegelemise viisi, hindab oma kogemust ja jagab seda;
8. mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad Kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.

Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel.

Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada õppijas huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust.

Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem, mille kujunemist toetavad ainekavas kirjeldatud oskuste õpitulemused kõikidel muusikakursustel.

Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. Luuakse seoseid mineviku ja nüüdisaja vahel.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusika kuulamisel tähtsustub oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Muusika kuulamine, kontsertide külastamine ja muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ning kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu kasvatatakse huvi muusikaoskuste arendamiseks, ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Õpilaste silmaringi ja muusikamaitset kujundavad kontsertide ja muusikaetenduste (sh virtuaalsete) külastamine, mis avardavad teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustet (sh popkultuurist).

9. klassis on tähelepanu keskmes õpilase iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine. Muusika kuulamisel muusika mõtestamine ja tõlgendamine. Muusika analüüsimisel ja tõlgendamisel kasutatakse muusika oskussõnu ning luuakse seoseid erinevate kunstiliikide ja õppeainete vahel. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale kujuneb kriitiline suhtumine internetis leiduvasse muusikasse.

Jätkatakse Eesti muusika tundmaõppimist ning tutvutakse ka erinevate muusikakultuuride ja rahvaste muusikaga.

Tutvutakse ühislauluvaraga, kuhu kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.

E-õppes lähtutakse selle õppevormi võimalustest ning õpilase individuaalsetest oskustest ja vajadustest.

Muusika kuulamine ja muusikaõpetus

Õpitulemused

Õppija:

1. võrdleb ja eristab muusika esituskoosseise, lavamuusika žanre, hääleliike, eri muusikastiile, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;
2. võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;
3. tunneb häälehügieeni ja oskab kaitsta oma hääleaparaati;
4. analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu;
5. uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
6. rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;
7. teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
8. seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga;
9. järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.

Õppesisu

Ansambel ja orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse ansambli koosseisude ning orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus)orkestritega.

Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiselundid, hääletekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike.

Maailma rahvaste muusika: Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat.

Muusikateater: ooper, operett, muusikal, ballett. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki: ooper, operett, muusikal, ballett. Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Tutvutakse ja luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis.

Heliloojad ja interpreedid. Tutvutakse valikuliselt seoses käsitletavate teemadega (eelkõige eesti) interpreetide ja artistidega ning erinevate heliloojatega.

Džässmuusika. Tutvutakse ülevaatlikult džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil tutvutakse džässmuusika põhijoonte, suuremate stiilide ja olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikaga ning iseloomustatakse kuuldut.

Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse näiteid maailma ja eesti filmimuusikaheliloojate muusikast ning iseloomustatakse kuuldut.

Kontsert. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult.

Mõisted: duo, trio, kvartett, kvintett, sekstett, septett, oktett, keelpillikvartett, klaveritrio, sümfooniaorkester, kammerorkester, puhkpilliorkester, rahvapilliorkester, džässorkester, dirigent, partituur, instrumentaalkontsert, sopran, koloratuursopran, metsosopran, alt, tenor, kontratenor, bariton, bass, libreto, lavastaja, aaria, retsitatiiv, koreograaf, improvisatsioon, bluus, gospel, spirituaal, *ragtime,* sving, filmimuusika, *soundtrack.*

Praktiliste tööde valik

- Ülesanne või test käsitletava teema kohta.
- Eesti, Prantsusmaa, Itaalia ja Aafrika muusika iseloomustamine või eristamine ja võrdlemine, oma arvamuse põhjendamine.
- Muusika kuulamisülesanded.
- Arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus) või õpitud rahvaste muusika, heliloojate ja interpreetide kohta.

- Arutelu kirjutamine õppija koolivälisest muusikalisest tegevusest või muusika tähtsusest ja rollist õppija elus.

Musitseerimine

Õpitulemused

Õppija:

1. kasutab musitseerides varasemalt omandatud muusikateadmisi ja -oskusi;
2. laulab peast Eesti Vabariigi hümni „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen);
3. tunneb laule „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal);
4. tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.
5. väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, on laulupidude traditsiooni edasikandja kuulaja või koorilauljana ning analüüsib kogetut.

Õppesisu

Õpitakse laulma peast Eesti hümni ja tundma kooliastme ühislaule: „Mu isamaa on minu arm“, „Jää vabaks, Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul Põhjamaast“, „Saaremaa valss“ „Mul meeles veel“, „Oma laulu ei leia ma üles“.

Tutvustatakse laulude autoreid. Tutvustatakse häälehoidu. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni.

2.2. Kunst

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Põhikooli lõpuks õppija:

1. analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses;
2. uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta;
3. leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt;
4. kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke;
5. käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama;
6. teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer;
7. mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;
8. teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.

Õppeaine kirjeldus

9. klassi kunstiõpetuse kursus on loodud arendamaks mitmeid olulisi pädevusi, mis on põhikooli lõpetamisel hädavajalikud ja aitavad kasvada õppijatel teadlikeks, loovateks ja vastutustundlikeks kodanikeks.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamine hõlmab suutlikkust hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast. Kunstiõpe pakub rikkalikult võimalusi arutleda eetiliste ja moraalsete teemade üle, analüüsides teoseid nagu Pablo Picasso "Guernica" või Eduard Wiiralti "Kabaree". Samuti väärtustatakse seotust teiste inimeste, ühiskonna ja loodusega, tutvudes erinevate rahvaste kultuuri ja kunstiga, mis avardab arusaama kultuurilisest mitmekesisusest. Sotsiaalne ja kodanikupädevus keskendub suutlikkusele tegutseda aktiivse ja teadliku kodanikuna. Enesemääratluspädevus aitab mõista ja hinnata iseennast, oma tugevusi ja nõrkusi. Kunstiõpe pakub võimalusi analüüsida oma käitumist loovprotsessis ja seada endale eesmärke.

Loovprotsessis tekkinud väljakutsed loovad soodsa pinnase eneseanalüüsiks, mis omakorda aitab arendada emotsionaalset intelligentsust ja probleemide lahendamise oskust. Õpipädevus e-õppes tähendab suutlikkust organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja iseseisvalt, hankida vajaminevat teavet ja planeerida oma õppimist. Õpitakse seostama kunsti erinevate elualade ja valdkondadega, mis aitab mõista kunsti laiemat mõju ja rakendatavust igapäevaelus. Suhtluspädevus on võime ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes. Kunstiteoste analüüs ja arutelu arendavad väljendusoskust ja tundlikkust suhtlussituatsioonides. Kursuse käigus esitlevad õpilased oma teoseid ja portfoolioid, mis aitab neil arendada eneseväljendust ja argumenteerimisoskust. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus hõlmab matemaatiliste sümbolite ja meetodite kasutamist ning loodusteaduslike mudelite ja tehnoloogiate rakendamist kunstis. Õpitakse märkama looduse värve, vorme ja tekstuure ning rakendatakse uusi tehnoloogiaid, näiteks digikujundused CD plaadile, mis rikastavad loomingulist väljendusvõimalust. Ettevõtlikkuspädevus keskendub suutlikkusele luua ja ellu viia ideid erinevates eluvaldkondades. Õpitakse probleeme avastama ja lahendama, seades eesmärke ja koostades plaane. Kursus julgustab algatusvõimet ja vastutust. Digipädevus tähendab suutlikkust kasutada uuenevat digitehnoloogiat nii õppimisel kui ka igapäevaelus. Kunstiõpe hõlmab digitaalsete vahendite kasutamist eneseväljenduseks ja info hankimiseks. Õpitakse ka digikeskkonna ohte ja privaatsuse kaitset, et mõista paremini visuaalse meedia mõju meie elule.

Kokkuvõttes pakub 9. klassi kunstiõpetuse kursus mitmekülgset ja sügavat õppimiskogemust, mis arendab kultuuri- ja väärtuspädevust, sotsiaalset ja kodanikupädevust, enesemääratluspädevust, õpipädevust, suhtluspädevust, matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalast pädevust, ettevõtlikkuspädevust ning digipädevust.

Kunsti mõistmine, loomine ja ideede arendamine. Reflektsioon, analüüs ja kriitika

Õpitulemused

Õppija:

1. oskab juhendaja abiga analüüsida visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümbolite tähendust ja eesmärki enne nende praktilist kasutamist;
2. katsetab erinevaid lähenemisi, julgeb eksida ja langetab töö käigus otsuseid juhendaja toel, arendades sellega oma probleemilahendusoskusi;
3. valdab mitmesuguseid kunstitehnikaid (näiteks maalimine, graafika, digitaalne kunst jne) ning oskab neid rakendada iseseisvate projektide loomisel;
4. mõistab ja rakendab kunstilise kompositsiooni põhimõtteid ja disaini elemente. Õppija suudab kriitiliselt reflekteerida oma tööd;
5. käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades turvaliselt, arvestades loodud visuaalsete kujutiste puhul autorsuse nõudeid;
6. tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid, loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
7. kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid, oskab töid võrrelda, mõtestada sõnumit, vaadata disain kui protsessi, millised on erineva pildikeele kultuurilised märgid ja kunsti rolli ühiskonnas;
8. väärtustab rahvakunsti ja kunsti osa ühiskonnas.

Õppesisu

Kunstiajalugu ja teooria. Ülevaade peamistest kunstiliikidest ja žanritest. Plaanimine ja ideede arendamine. Loomine. Tehnilised oskused ja materjalitundmine. Loovpraktika.

Kujutamis- ja vormiõpetus . Inim-, loodus- või tehisvormide stiliseerimine ja deformeerimine. Proportsioonide mõistmine ja rakendamine. Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Abstraktne kompositsioon, sh. geomeetriline ja vabakompositsioon. Joonperspektiiv kahe koondpunktiga.

Disain ja kirjaõpetus. Tüpograafia alused ja praktiline rakendus. CD plaadi kujunduse loomine.

Refleksioon. Kunstikriitika ja analüüs . Kunst ja kultuur. Erinevate kunstistiilide ja tehnikate tundmaõppimine, sh. stsenograafia ja tarbekunst. Kaasaegse kunsti mõisteid nagu kuldlõige, kunsti piiride avardumine. Inspiratsiooniallikad, looming ja massikultuuri mõjud.

Põhimõisted: kuldlõige, sümmeetria, peegeldamine, grafiit, kontrastvärv, põhivärv, akromaatiline, neutraalvärv, font, vastandid, autoriõigus, stiil, žanr, natüürmort, abstraktsionism, ikonograafia, olustikumaal, faktuur, antiikkunst, jne.

Praktilised tööd:

- Isiklik looming, kus kasutatakse traditsioonilisi ja kaasaegseid kunstivorme (maalimine, joonistamine, digikunst jne).
- Kohaliku kunstinäituse või virtuaalsegalerii külastus, et tutvuda otse allikast pärineva materjaliga ja saada inspiratsiooni, analüüsida.